СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

РІК L. Ч. 70. Джерзі Сіті, Н. Дж., субота, 28-го березня 1942. No. 70. Jersey City, N. J., Saturday, March 28, 1942. VOL. L.

ТРИ ЦЕНТИ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ. ПЯТЬ ЦЕНТІВ ЗА ГРАНИЦЕЮ ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ АМЕРИКИ. Тел. „Свободи": BErgen 4-0237. 4-0807 — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016 THREE CENTS IN THE UNITED STATES OF AMERICA. FIVE CENTS ELSEWHERE.

Переможемо, Або Згинемо, Заявляє Ген. МекАртур - Совети Мусять Дістати Повну Допомогу, Їм Обіцяну, Домагається През Рузвелт - Не Буде Страйків в Часі Війни, Запевняє Конгрес Організоване Робітництво

МЕКАРТУР КАЖЕ, ЩО „ДУХ ВІЛЬНОЇ ЛЮДИНИ ПЕРЕМОЖЕ НЕВІЛЬНИЦТВО"

КАНБЕРА (Австралія). — Ген. Доґлас МекАртур, головнокомандуючий військ Обєднаних Держав на південнозахідному Пацифіку, сказав в австралійському парляменті: „Ми переможемо або загинемо, а щоб осягнути це„ я прирікаю для цеї цілі всі могучі ресурси моеї батьківщини та кров моїх земляків". Говорячи на бенкеті влаштованому в його честь, ґен. МекАртур сказав, що не може бути компромісу між ворогами та Обєднаними державами, які, як він сказав, „є заанґажовані у великому поході особистої свободи проти невільництва". Далі він твердив, що рішений доложити усіх старань, щоб осягнути остаточну перемогу. Бо „нами кермує військовий дух вільного чоловіка, що є на послузі справедливої справи", казав ґенерал. А цей вояцький кодекс вільної людини перевищить всі етики та фільософії, які тільки були знані світові. Бо цей дух обнимає все те, що є добре, а осуджує зло.

ПРЕЗИДЕНТ ВЗИВАЄ ДО ПОСИЛЕНОЇ ДОПОМОГИ РОСІЇ

ВАШИНГТОН. — Президент Рузвелт розіслав листи до ріжних відповідальних чинників, включаючи також департаменти війни та маринарки, в яких напімнув, щоб усунути всі перешкоди для висилання всякої допомоги для Советського Союзу. Достава американської допомоги, каже президент, не йде так, як це було приобіцяно на конференції в Москві. Президент допускав можливість отягання цеї допомоги, бо Америка сама тепер увійні. Одначе він сподівався, що до 1. березня всі ці недомагання будуть усунені та большевицький уряд зможе дістати якнайбільшу поміч з Америки. Між урядом Злучених Держав і СССР ведуться переговори в справі нової фінансової допомоги Советам у сумі одного біліона долярів. Хоч президент настоює на всебічну доставу воєнних матеріялів, то не всі члени уряду поділяють такий погляд. Деякі з них є тої думки, що Америка сама потребуватиме в коротці якнайбільше всякого узброєння та амуніції, а крім того її треба вишколювати також свою власну армію. Ще інші знова твердять, що замало присвячується уваги Близькому Сходови, де німці приготовляються до офензиви. Та покищо майже одноголосною є опінія, що німці приготовили стільки війська на советському фронті, що без всебічної помочі з Америки та Анґлії Совети матимуть великі трудноші з давно готованою німецькою весняною офензивою.

РОБІТНИЧІ ПРОВІДНИКИ ПРИРІКАЮТЬ, ЩО НЕ БУДЕ СТРАЙКІВ

ВАШИНГТОН. — Ф. Морей, голова Конгресу Промислової Організації та В. Ґрін, голова Американської Федерації Праці, запевнили конґрес, що їх організації повздержаться від всяких страйків на час існування війни. Є це перший раз в історії американського організованого робітництва, коли воно через своїх провідників робить уступку з свого найбільшого привилею, а це права на страйк, найсильнішої зброї робітництва в його боротьбі за робітничі права. Обидві організації рівнож зреклися бонусів за працю в неділі та свята, одначе далі домагаються додаткових платень поза 40 годин праці в тижні.

СТЕНДАРД ОЙЛ КО. ЗРАДИЛА ТАЙНУ ВИРОБУ СИНТЕТИЧНОЇ ҐУМИ НІМЦЯМ

ВАШИНГТОН. — Турман Арнолд, заступник ґенерального прокуратора, зізнаючи перед комітетом Трумана заявив, що „Стендард Ойл Ко." відмовилася дати патент на синтетичну (штучну) ґуму американському та британському урядові, одначе показала як її виробляється німецькій фірмі І. Ґ. Фарбеніндустрі перед вступленням Америки у війну. Він твердив, що виріб синтетичної ґуми згаданою американською компанією був дешевшим та кращим ніж цей, що його продуковано в Німеччині. На основі документів компанії стверджено, що управа її думала держати звязки з німецькою фірмою без огляду на це, чи Америка піде до війни.

ВІШІ ДАЄ ПОВНУ ГАРАНТІЮ НЕВТРАЛЬНОСТИ

ВАШИНГТОН. — Американський уряд є вповні задоволений з тих гарантій, які йому дав французький уряд Петена підчас останніх переговорів в справі повної невтральности Франції. Крім заяви, що французька фльота не піде в руки німців, французький уряд рівнож згодився не посилати жадних харчів чи ґазоліни до Лібії. Одначе відносини між Францією та Америкою є далі залежні від кожньочасного потягнення Віші.

ЗІСТРІЛЕНО ЧОТИРИ ЯПОНСЬКІ БОМБОВИКИ НАД БАТААНОМ

ВАШИНГТОН. — Японські літаки поновно налетіли на Корегідор, правдоподібно, щоб знищити укріплення до Манільського Заливу, що є ключевою позицією цілого Батаанського півострова. В налеті брало участь 54 літаків. Американська протилетунська артилерія зістрілила чотири японські бомбовики. Одначе шкоди заподіяні тим рейдом, є майже незначні. На батаанському фронті були малі сутички між американсько-филипинськими та японськими військами. Сподіваний японський наступ ґен. Ямашіти, як видно, знову відложений.

АМЕРИКАСЬКІ ЛЕТУНИ АКТИВНІ НА БУРМСЬКОМУ ФРОНТІ

КВАТИРА АМЕРИКАНСЬКОЇ ДОБРОВОЛЬЧОЇ ҐРУПИ (Центральна Бурма). — Американські летуни, що є при китайській армії в Бурмі, віднесли знова блискучі перемоги над ворогом. І так два розвідчі літаки знищили 15 японських літаків, а кілька запалили на землі. Знова інша група „Літаючих Тигрів" стрінула в повітрі біля 100 японських літаків, які налітали на американські ледница та збила кілька літаків.

НАЛЕТИ РАФ НА НІМЕЧЧИНУ

ЛОНДОН. — Вже третий день британська повітряна сила масово налітає на німецькі території, зокрема на Рурщину, і їх бомбардує. Вона також бомбардує французьке прибережжя, де німці потворили свої ріжні бази. В однім наїзді британці втратили 14 бомбовиків, але водночас знищили вісім німецьких літаків. Також заподіяли німецьким фабрикам великі втрати.

НІМЕЦЬКИЙ НАЛЕТ НА МУРМАНСЬК

МОСКВА. — Біля сотки німецьких літаків наїхало на советський порт Мурманськ і його бомбардувало. Советські кола сподіються, що це тільки початок тих налетів і німці старатимуть той порт далі бомбардувати. Бо через той порт йде багато помочі для Советів. Німці свій дотеперішний неуспіх в Советах оправдують тим, що Советам багато помагали чужі держави. Вони ту поміч захочуть припинити. Мабуть, що за Мурманськ зведеться вже в короткому часі велика битва.

БОМБАРДУВАННЯ МАЛЬТИ

КАЇРО. — Німецькі й італійські літаки знов виконали масовий налет на британську твердиню на Середземнім морі, Мальту. Вони бомбардують Мальту постійно і стараються тим обменшити її боєву здібність. Але Мальта дуже добре боронена. Останній раз, підчас німецько-італійського налету, німці з італійцями втратили девять літаків, а британці ні одного.

ЯПОНЦІ В БУРМІ РОБЛЯТЬ ПОСТУП

ЛОНДОН. — Японські війська в центральній Бурмі роблять поступ вперед. Вони двома колюмнами наступають на місто Пром. Також замкнули перстень біля міста Тунґу. Цього міста обороняють китайські війська. Вони добре окопались і є надія, що вони видержать наступ до пори, доки не прийде скріплення.

ТРАҐЕДІЯ НА МОРЮ. Люті хвилі не лише загнали цей вантажний корабель на скелі коло Сейбел Айленда, в Новій Шотляндії, але й піймали немовби в пастку його 38 моряків. Моряки канадійської фльоти мусіли ризикувати своїм життям, щоби врятувати моряків корабля. Десять моряків згинуло, як передна частина корабля відломалася від решти під ударом хвиль.

ЧОРЧИЛ СТВЕРДЖУЄ ТРУДНОЩІ НА АТЛЯНТІЙСЬКІМ ОКЕАНІ

ЛОНДОН. — Британський премієр Винстон Чорчил виголосив минулого четверга до представників Консервативної Партії промову, в якій сказав, що труднощі на Атлянтійськім океані внаслідок скріпленої ворожої акції знов побільшились. Тепер британські й американські кораблі не можуть переїздити Атлянтику з такою певністю, як це вони могли виконувати минулої осени. До труднощів на Атлянтику причинилась і війна на Тихім океані, яка відтягнула чимало сил Обєднаних Держав. Але це явище, говорив Чорчил, який ніколи не представляє справ у неоправдано рожевім світлі, переходове і воно незадовго зміниться на краще. Він не обіцював слухачам скорої перемоги. Всетаки він сказав дещо відрадніше від того, що говорив минулого року. Тепер він сказав, що справи стоять так, що тяжко уявити собі прогру Обєднаних Держав. Програ моглаб наступити лише внаслідок їх власних великих помилок, внаслідок розсварення між собою та невикористання для спільної цілі своїх величезних ресурсів.

ЗАТІСНЕННЯ ЦЕНЗУРИ В АНҐЛІЇ

ЛОНДОН. — В лондонськім парляменті міністер інформацій Брендан Брекен заявив, що британський уряд задумує затіснити цензуру на ті вістки, що виходять з краю за границю. Уряд часто апелював до чужих журналістів, щоб самі накладали на себе цензуру і не писали нічого такого, що приносилоб шкоду воєнним зусиллям Обєднаних Держав. Але чужі журналісти часто не орієнтуються в тім, що є шкідливе. Зокрема уряд буде гостро цензурувати ті новинки, які можуть викликати прикрий настрій поміж поодинокими союзниками. З тих причин будуть підлягати цензурі навіть цитати подані з британських журналів та ґазет, чи публичних промов, чого дотепер не було. Також буде затіснена домашня цензура на критичні завваги, які відносяться до армії. Бо часто домашні „стратеґи" несправедливо осуджують армію за її невдачі, хоч ті невдачі не повстали внаслідок занедбання з боку армії чи з браку хоробрости вояків.

СМЕРТЬ 50,000 КИЯВЛЯН ЗА ЧАСІВ НІМЕЦЬКОЇ ВЛАДИ

МОСКВА. — Американський журналіст Ральф Паркер, що перебуває тепер в Москві, дістав відомість, що в Києві за часів німецької влади згинуло з рук окупантів 50,000 мешканців. Німці нещадно розправляються з усякими елементами, що можуть бути їм шкідливі. Вони за найменше підозріння стріляють росіян, українців і жидів. Ці інформації мав принести один чоловік, що втік зпід німецької влади. Він говорив, що Київ знаходиться під мілітарною владою німців, хоч на зверх німці дали для міста українську самоуправу. „Лялькова" влада міста, одначе, не може видати найменшого розпорядку не діставши наперед для того розпорядку затвердження від німецької мілітарної влади.

КРИПС ГОВОРИТЬ З ҐАНДІЄМ

НЮ ДЕЛЬҐІ. — Сер Стафорд Крипс запросив на розмову Магатму Ґандіґо. Ґанді приняв запрошення з додатком, що він далі є проти всякої війни і проливу крови. Колиж Крипс всетаки хоче з ним говорити, то він негайно вибереться на зустріч, відповів Ґанді. Крипс тимчасом постійно розмовляє з ріжними індійськими представниками: з гіндуськими націоналістами, з магомеданами, з магараджами. Він їм всім заявив, що він привіз з собою певні пропозиції від британського уряду і хоч ті пропозиції дещо можна змінити, але головні засади мусять остатись незмінні. Індійці можуть їх приняти або відкинути.

ПЕТЕН ГОВОРИТЬ З ЛЯВАЛЕМ

БЕРН. — Маршал Петен мав розмову зо своїм бувшим заступником, Пером Лявалем, якого він рік передтим усунув за його занадто поспішну співпрацю з німцями. Покищо французьке населення не є повідомлене про ту розмову, але ту вістку вже в короткому часі випустить французький уряд. Ніхто не догадується про причини тої розмови. Дехто припускає, що коли Росія зазнає з весною цілковитої невдачі, то Ляваль готов знов відгравати в французьких державних справах важнішу ролю.

ПШЕНИЦЯ ДЛЯ ГРЕКІВ

БЕРН. — Завдяки посилки з боку Обєднаних Держав семи тисяч тон пшениці до Греції хлібний пайок греків побільшився на 25%. Цей хліб розділяє поміж населення Міжнародний Червоний Хрест.

"SVOBODA" (Ukrainian Daily)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays by the Ukrainian Press and Book Company, Inc., at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.
Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.
Письменний текст оголошення має бути в адміністрації 48 годин перед появою числа, в котрім оголошуючий хоче мати своє оголошення.
За оголошення редакція не відповідає.
За кожну зміну адреси платиться 10 центів.
З Канади належить псилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.
Адреса: "SVOBODA", P. O. Box 346, JERSEY CITY, N. J.

Не Завдаємо Америці Клопоту -- Україною

З ріжних боків, теж і з урядових кол, пригадується громадянству, що всім нам треба памятати, що ми в першу чергу — американці. Тим хочеться сказати, що які глибокі не булиб наші почування до „старого краю", то на першому місці повинен бути завжди — інтерес Америки. Легко догадатись, що ті завваги (цілком справедливі!) відносяться головно до Европи, до европейських країв і народів. Отже відносяться теж і до тих, що мають сентимент і до України та до українського народу. Саме тому порушуємо теж і справу нашого відношення до „старого краю".

Нема двох слів, що в нас, що є з української крови, таки є сентимент до України. Це сентимент до української пісні. До українського народного танку. До українського мистецтва. І до таких борців за поступ і волю, якими є Тарас Шевченко чи Іван Франко. І є в нас теж чувство до терпінь українського народу. Є відраза до насильства, якого доконувано над українським народом та якого він і досі не позбувся. І є подив для боротьби українського народу з тим насильством. А з тим усім є і охота, оскільки можливо, тому народови допомогти, щоб сталося в Україні те, чого бажав собі її ґеній: Щоб і на українській землі запанував праведний закон Вашингтона.

Не знаємо другого такого народу в світі, щоб устами свого найбільшого ґенія міг так виразно змалювати свої політичні й соціяльні бажання, беручи собі при тому за взір той край, в кожному живемо і якого ми є горожанами. А коли так, то беручи річ з ідеального боку, ми таки повинні почуватись в такому випадку хоч до того, щоб тому народови, що нас бере собі за взір, давати принаймні моральну допомогу, щоб так сталось, як він сам собі бажає. І на цю обставину повинні звертати увагу принаймні ті американці, що є з українського роду.

Україна не домагалась від Америки ніколи того, щоб американські сини ішли за неї свою кров проливати. Український нарід не обтяжив американської державної скарбниці позичками. Він тільки прохав, щоб Америка впливала на інші держави, щоб вони придержувались американських засад, зокрема таких, завдяки яким Америка допомогла їм минулої війни виграти війну і спасти свою свободу. Він тільки благав, щоб Америка не давала гроша і зброї таким, що ломлять її власні засади і проклямації.

Чи ми, що те все передавали, справляли тим який клопіт Америці? Чи ми, що давніше опирались на президенті Вилсоні й його 14 точках, а нині опираємось на Атлянтійськім Чартері президента Рузвелта — справляємо тим президентови чи урядови клопіт? Ні! Ми хіба помагаємо, щоб перемогли ті американські чесноти і правди, що голосили і голосять визволення усім поневоленим, а в тому, зовсім природно, теж і тому українському народови, з якого походимо і якому теж бажаємо волі.

ЗА ЩО ШАНУЮТЬ

Нюйорський щоденник „Пост" помістив оноді в своїй першій передовиці замітні уваги про польські ґазети, що нині видаються нелеґально в Польщі під німецькою окупацією.

Як видно зо статті, редактори американського щоденника в Ню Йорку гордяться тим, що й вони належать до тої професії, котрої члени в Польщі сповняють своє суспільне завдання повідомляти громадянство про події життя, не зважаючи на страшні кари, якими німецька окупаційна влада грозить кожному, що видає підпольну ґазету.

„З тими поляками, які піймані на видаванні ґазети будуть безпощадно й чимскорше розстріляні, „Ню Йорк Пост" порівнює тих американських ґазетярів, які на стільки не мають зрозуіння для завдання ґазети в демократичній країні, що вживають своїх ґазет не для вияснення, але для затемнення справ, для перекручування фактів, для викривлювання правди.

Має „Ню Йорк Пост" тут на думці фалшиву кампанію деяких ґазет проти законної заборони робітникам працювати понад 40 годин у тиждень. Кампанія була фалшива, бо закон не забороняє робітникам працювати понад 40 годин у тиждень, а тільки постановляє, що праця понад такі години має бути плачена краще. Ці несовісні ґазети закликали своїх читачів виповняти приготовані для них готові купони з протестами й висилати їх до своїх конґресменів, і „Ню Йорк Пост" не сумнівається, що багато читачів це певно й зробило, зовсім не застановляючися над тим, що роблять.

І власне з тими читачами несовісних ґазет, які навіть не хочуть вглянути в поведінку своїх ґазет, можна знову порівняти читачів ріжних „підпільних" ґазет по ріжних краях, окупованих Гітлером і Мусолінім, не лише в Польщі, але й в Чехії, Сербії, Греції, Бельґії, Голяндії, Франції, Норвеґії, читачів, що цінять свої ґазети й подані ними інформації так високо, що навіть не вагаються їх читати, хоча знають, що зловлені на посіданні такої ґазети вони будуть розстріляні або повішені з блискавичним поспіхом, хіба що перед тим ще будуть мучені за імена своїх „спільників".

На вістку про умовини, серед яких польські редактори видають свої ґазети, наповняють серця американських ґазетярів почуттям гордости, що мовляв і вони належать до тої самої професії. І серця читачів усякої ґазети, що поширяє знання, теж можуть наповнятися гордостю, що й вони посередно причиняються до піддержання цього фаху, що в обличчі тиранів є здібний на геройські зусилля й жертви. І ніщо казати, що народ, який видає зо себе людей, які готові віддати такі жертви за справу свободи відомостей, дає цим самим свідоцтво, що його властиво ніхто свободи ніякої позбавити не може.

ВПЛИВ ҐУМИ НА НАШУ ЦИВІЛІЗАЦІЮ

Є [illegible] казка, що через маленького цвяшка вояк втратив життя: В підкові його коня зломився цвяшок. В часі бою підкова відлетіла; кінь спіткнувся, вояк з нього злетів; надїхали вороги і зарубали вояка шаблями. Все це через маленького цвяшка.

В нинішних часах таких „цвяшків" є багато на кожнім кроці, але чи не найважнішим з них є — ґума, якої доставляла головно нідерляндська Індія. Далеко від Америки її наточували з ґумових дерев, опісля відповідно переробляли і в грубих пластинках спроваджували до Америки. Тут далі її переробляли і вкінці примінювали до автомобільних опон. На тих опонах щодня пересувались з місця на місце десятки міліонів людей, а також ріжні продукти.

Внаслідок війни того продукту тепер брак. Уряд заборонив продавати опони цивільним людям. Треба буде довгих заходів, щоб дістати нові. Кожний їх не дістане. Уряд заповідає, що після всякої правдоподібности він буде відбирати навіть старі опони від людей, коли забракне ґуми для воєнних цілей. Її конче потрібно для літаків, військових моторових возів, моторизованої артилерії, і т. п.

В нинішню хвилю та заборона ще не витиснула майже ніякого, сліду на щоденне життя американців. Бо майже всі люди ще мають старі опони. Багато з тих опон послужить ще довгі літа. Всетаки з кожним роком та заборона буде мати чимраз виразніший вплив на наше життя і то не лиш по містах, але також і по селах. Маючи автомобілі, багато людей жило собі далеко за містом, куди не доходили ні залізниці, ні автобуси. Своїм власним автом вони щодня приїздили до місця заняття. Як авта зачнуть зникати з браку ґубових опон, ті люди мусять ґрунтовно змінити своє життя. Вони мусітимуть змінювати місце свойого осідку, або місце заняття.

На фармах також буде чимало змін. Бо фармер так привик до авта, що воно стало для нього майже необхідне. Щобільше, в багатьох випадках він визбувся коней, бо троки і трактори заступали йому потягових звірят. Тепер, як ті троки і авта він мусітиме на стало затягнути до ґараджу, він змушений буде теж повертати до старих метод, себто до потягових звірят.

Але потягові звірята не так легко впродовж одного року підховати. Заборона продажі опон прийшла нагло, але підховання потягових звірят забирає роки. Правда, дехто з щасливців фармерів десь купить собі коня. Але з загально національного боку це не є ніяка розвязка, бо коли хтось набув коня, наприклад від сусіда, то сусід того самого коня мусів втратити. З національно-господарського боку лише приховання цілком нових звірят є дійсною розвязкою. А таке приховання, як сказано, забере довший час.

Та це ще не все. Як відомо, трактор, чи трок „кормиться" цілковито іншим „кормом" ніж кінь, чи віл. Для трактора і трока фармер приготував ґарадж, без ясел і жолоба, з ґазоліновим збірником у кутку Для коня треба відповідної стайні з відповідним кормом. Колись фармер посіяв більше пшениці, опісля продав її, а за ті гроші купив „корму" для трока і трактора, себто — ґазоліни і оливи. Тепер він мусів би ту землю засіяти травою, чи вівсом, щоб мати чим кормити коня. Щоб перемінити основно спосіб господарювання, забирає чимало часу.

Кінь, чи віл, потребує теж шлиї, ярма, віжок, як теж відповідних возів. Упряж потребує доброї шкіри, якої дуже потрібно теж і для воєнних цілей. А виріб возів в Америці майже зовсім припинився. Авта знищили колісників. Якщоб відразу прийшлося витворити кілька міліонів возів для американських фарм, треба булоб багато сталі, заліза, потрібних для воєнного промислу, ну і треба булоб відразу будувати багато цілковито нових фабрик та затруднювати в них фахових робітників.

Припустім, що всі ті труднощі переборені. То що тоді? — Тоді фармер натрапить на ще одну дуже велику трудність, а саме, він побачить, що всі ті нинішні чудесні цементові дороги для кінської їзди непридатні. Вони з одного боку дуже нездорові на кінські ноги, а з другого боку в скорому часі вони уляжуть цілковитому знищенні від окованих кінських копит.

Американські хеміки горячково стараються придумати якийсь засіб, що заступив би ґуму. Почасти вони вже придумали, а саме, з відпадків ропи і вугля. Але продукція цеї штучної ґуми є дуже утяжлива і її бодай покищо не можна розвинути так, як цього вимагають нинішні обставини: Уряд почав насаджувати ґумові дерева в центральній і полудневій Америці, а навіть в Зл. Деравах. Але це забере багато часу, заки ті дерева повиростають. Тимчасом брак ґуми в цивільнім житті буде витискати щороку зміни, які наведено вище: Він буде змушувати людей знов купчитись в одних місцях, біля джерел заробітку. Змушуватиме їх уживати залізниць. Фармерство мусітиме повертати ступнево до старих метод фармерування. Таким робом життя готове завернути на кількадесять літ взад. А все це через той липкий плин, що витікав з ґумових дерев в Нідерляндській Індії, а який хтось придумав до вжитку в нашій високорозвиненій цивілізації.

Страва Для Свободи

Харч для Перемоги!

Прихід весни на цю широку й плодючу землю, коли всього буде сіятись більше, ніж коли перед тим в історії країни, нагадує, що Америка змагається також з харчами. Америка робить з себе не тільки арсенал демократії, але також житницю світу.

Коли ця війна закінчиться перемогою, Америка буде в в стані посилати всім зголоднілим народам мясо, збіжжа, фрукти, на які вони мають право, але тирани Осі відбирають те.

Клод Викард, секретар хліборобства Злучених Держав, каже:

„Продукти виграють війну і писатимуть мир. Коли настане час засісти за мировим столом, існовання великих запасів продуктів тут підсилять наші погляди на те, яким повинен бути мир".

Як це Америка робить? Америка каже фармерови: „Скільки би ти не виробив, ти не можеш втратити. Твої ціни ґарантовані. Не буде „пересичених ринків".

В 1942 році фармерам запевнено підтримку цін на все основне збіжжа - кукурузу, пшеницю, риж, також бавовну і тютюн. На молочні продукти, свинське мясо, яйці та кури. На оріхи, сою та насіння з лену. На помідори та горох для консервовання.

Як це Америка робить? В одній малій громаді в Алабама кожна фармерська родина розводить тепер 50 курей більше ніж коли перед тим.

Ці кури означають продукти для американських військ в дозенах боєвих фронтів. Вони означають яйця для дітей в Анґлії. Вони означають, що в Югославії, Греції, Польщі — скрізь по світі, де запаси курей давно знищені — буде новий запас для фармерів, коли настане мир.

Це є той спосіб, в який американські продукти помагають виграти війну Обєднаним Державам. І за миру, що наступить після перемоги над державами Осі, запаси американських продуктів будуть годувати голодні жертви націстівської тиранії. — (Фліс).

ДОПОМОГА РІДНИМ ВОЄННИХ ЖЕРТВ

Уділення $750,000 Бюрови Соціяльного Забезпечення для тимчасової, місячної добродійної плати рідні американських цивільних осіб, що потерпіли від ворожої акції поза континентом Злучених Держав, було оголошено адміністратором Федерального Забезпечення, П. В. МекНатом.

Адміністратор МекНат пояснив, що $750,000 є частиною $5,000,000, визначених президентом на уділення „тимчасової помочи, необхідної в наслідок ворожої акції", спричинившої смерть, загальну нездатність, захоплення ворогом, або зникнення американських цивільних осіб поза континентом Злучених Держав. Це не торкається ворожих чужинців та рідні осіб у воєнних або цивільних установах федерального уряду.

Адміністратор МекНат також казав, що Служба Публичного Здоровля дістала $500,000 на негайну медичну поміч та на лікування в шпиталях. — (Фліс).

КОЖНИЙ СВІДОМИЙ АМЕРИКАНСЬКИЙ УКРАЇНЕЦЬ ПОВИНЕН БУТИ ЧЛЕНОМ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ.

Михайло Зощенко.

МОРОКА

І він зібрав річи тай саме переходить до неї тай так про жінку відзивається:

— Я відходжу від неї, бо я побачив усю її дрібнобуржуазну дійсність. Вона в такі геройські часи раділа, що мені рекомендації не дали. Я їй ніколи того не прощу й кожний раз, як побачу її, буду напевно терпіти та сумувати. Краще я піду від неї. Та я не хочу даром покинути її. Я їй дам рублів сто або девядесять, і хай вона, діявол, не встряває в мої серцеві справи.

Жінка каже:

— Ось і так. Яж вам говорила.

Тоді племінник Володко разом із Борисом Андрієвичем вмить переносять річи до Хведосі тай там увесь вечір празнують величній баль.

Шестого дня знову в кімнаті роздаються крики, вигуки та жіночі сльози.

— Що таке? Перепрошую. Даруйте, що сталося?

— Ах, це знаєте, в Бориса Андрієвича в ночі вкрали всі гроші.

Рисується чудовий образ жаху та потрясення.

Сам Борис Андрієвич лежить на ліжку з пикою, блідою, наче стіна. Він шепче слова счудування та розводить руками, показуючи тим силу свого душевного терпіння.

Тутже рядом на отоманці лежить без памяті Хведося. Їй вкрали пантофельки та пальто.

Тутже виявляється, що Борисів племінник Чучелів не здав іще іспиту на шофера, пропав невідомо куди. Рисується образ підлої крадежі з боку того несамовитого свояка.

Тоді нараз появляється Хведосин брат, або чорт його знає хто. Також здається, з чухонців. Зі значком ҐТО.

Він майже нічого не каже та лише ногами випихає зайвих льокаторів із кімнати.

Останнім числом програми він виганяб Бориса Фомина та бє його по пиці за знищене жіноче життя — плюс пантофельки та пальто.

Борис із криками болю кидається по коридорі з пикою, напухлою наче пиріг.

Тоді його бувша жінка бере його під свою опіку та дозволяє йому знову бути на її половині.

Борис кладеться на долівку в її кімнаті та терпить так, що навіть міліціонер, який прийшов, який привик бачити усе, що буває, не може на це дивитися.

Борис каже жінці:

— Ах, я сам не розумію, як я від вас вийшов. Тільки ваше кохання все прикрашувало мої неймовірні терпіння. Я наче в маячінні, жив три дні з тією білобровою чухонкою, в якої наче якимсь чудом украли плюшові пантофлі та пальто, а яка має брата, не знаю, якого підляку й убивника живих сотворінь. Ах, мені була голова запаморочилася від того всього. Я вам, у присутности товариша міліціонера, приношу щирі виправдання за все.

Міліціонер каже:

— Ах, перестаньте ви плакати. Моя душа буквально розривається від тих слів. Я прошу вас замовчати та говорити те, що приключилося, а не те, що було. Я каже, списую протокол, а не пишу поеми з життя обірванців.

Борис каже:

— Так слухайте, Хведося ніччю спала, а я, не тямлю, чого то, на хвилинку пішов у во-теркльозет. Певно, Володко Чучелів усе те побачив і взяв із кімнати ті гроші й ті річи.

Міліцонер записує цей факт і відходить.

Чоловік із жінкою годяться та живуть друг із другом із незвичайним коханням.

Борис Хведосі не кланяється. А вона парадує в нових пантофельках, які дістала невідомо відки.

Хведосина сестра Хима, з якою Борис розговорився, сказала, що той білобровий, який збив йому пику, зовсім не брат, а любовник. І цим усе пояснюється.

Борисові терпіння кінчаються. Він ходить на роботу тай там дає ріжні сміливі обіцянки.

Жінка каже:

— Попроси в когонебудь рекомендації. Може хтонебудь і дасть. Добре, щож діяти, коли воно тобі подобається. Ти в мене берешся до всього, як дитина.

Нараз за дві неділі кличуть Бориса на міліцію. І там йому кажуть, що в Гаграх, на Кавказі, схопили його племінника Володка Чучелова. Він розтратив чотириста рублів, а решту грошей Борис може негайно одержати назад.

Борис з лицем блідим, наче стіна, вертається додому. В нього в руках гроші. І він сідає на канапку, нерадо дивиться на всіх і не зовсім розуміє, що сталося.

Його жінка каже:

— Ах, вийдіть усі з кімнати. Ще не знати, що буде.

Ця непевність треває три дні, після того Борис Андрієвич нараз моментально ні сіло ні пало жениться з Хведосиною сестрою Химою.

Від щастя він не ходить на роботу три дні і його проганяють на пів року. Та він сміється з того і не сумує. Він кладе свої гроші на книжечку. І цю книжечку носить тепер на грудях, на товстелезному шпаґаті.

Хведося каже, що їм те все байдуже. А жінка каже: ось яка штука. І виходить несподівано за знайомого, бувшого поляка. Цей переїзджає до її хати, як такий, що не мав свого кута.

Ось тепер цікаве, що буде, як Борис витратить гроші.

Прочитавши це оповідання, ми можемо разом із вами дивуватися тим дивам. А потім, давайте з надією подумаємо про ті гарні дні, коли то гроші не будуть, може, мати такого великого значіння.

Світ ахне та здивується, яке то, певно, дивне буде життя. А нам, нужденникам, вихованим на давнім смітті та погані, навіть і не зрозуміти, як воно буде.

(Кінець).

СТАВАЙТЕ В РЯДИ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ, ЯКИЙ Є НАЙБІЛЬШОЮ І НАЙСИЛЬНІШОЮ УКРАЇНСЬКО - АМЕРИКАНСЬКОЮ ЗАПОМОГОВОЮ ОРГАНІЗАЦІЄЮ.

У бушлеві пшениці є 556,000 зеренець пересічної величини.

НА РІЖНІ ТЕМИ

РОЗУМНИЙ ЧИ ДУРАК?

Федеральний уряд приказав виекувати японців з прибережної полоси Тихого океану та поселити їх подальше від моря. Заряд кольонії в долині Овен припоручив Клейтонові Е. Триґзові, котрий неґайно виробив плян поселення й заряду кольонії.

І урядники, і ґазетярі, і самі кольоністи признають, що плян Триґза знаменитий. Та самий Триґз у розмові з ґазетярами сказав: „Це мій плян. Може історія докаже, що я помилився".

У цій заяві певно не одна скромність. Тут певно є доза непевности, випливаючої з розумного поняття справи. Розумний лише про те говорить, що знає, а зрештою й про неї говорить без великої певности.

ШЕВЧЕ, ДИВИСЬ КОПИТА.

У новій книжці під наголовком "Northern Nurse" (себто: Північна Норска) описується повне посвяти й пригод життя австралійської шпитальної доглядачки Кейт Остин на холодному побережжі Лябрадору.

Підчас її останнього побуту в Індіен Гарбор прибув туди д-р Джефрі Джеймс, котрий як лікар був замітний тим, що ризикував не своїми пацієнтами, а самим собою.

Раз до лікаря прийшов Онкел Джаб, щоб лікар вирвав йому зуб і в цей спосіб попробував облекшити його „роматуз". В лікарні в той час не було новокаїни, якої вживається для місцевого знечулення. Лікар добув фляшину з написом, що в фляшині є якесь легке лікарство для місцевого знечулення. Щоб переконатися, яке воно за сильне, лікар заприснув самому собі певну порцію під шкіру на згибі руки. За хвилю лікар упав на землю без влади. „Ості" стала до нього кричати: „Що вам дати? Скоро, скоро, докторе! Кажіть, який лік на це?" Він промимрив щось про адреналіну й захолов. Доглядачка пробувала адреналіни. Його серце відкликнулося, але стало робити скоки. Було ясно, що не адреліни йому треба. Вона поглянула йому в очі: їх зініці були незвичайно розширені. Десь колись вона була читала, що морфія звужує зініці. Тому вони кинулася давати лікареві морфії. Три дози привели його до життя.

З того часу вона все говорила шпитальним доглядачкам: „Ніколи не ставте діягнози (розпізнавайте хороби) і ніколи, ніколи не піддавайте ліків!"

Ця порада відноситься до всіх людей, що не є лікарями, не виключаючи шпитальних доглядачок: вони теж не сміють навіть пробувати розпізнавати недуги та лікувати.

ПРОФЕСІЯ.

Лікування це професія, себто фах, заняття, що вимагає передовсім довгого відповідного підготовання, а потім відповідного досвіду, практики. По тім пізнається, що хтось лікар, а не по тому, наприклад, як в оповіданні американського письменника О. Генрія, що чоловік має пакташку й „боґу".

Подібними професіями є теж: інжинірство, вчителювання, адвокатура, журналістика, книговодство. І попри ті звання крутяться ріжні люди, як шпитальні доглядачки коло лікарів. Та навіть такі люди краще зробили би, якби памятали на слова одного польського письменника: „Мудрого по тім пізнати в товпі, що лише про те говорить, що вміє!"

ШІКАҐОВСЬКА ХРОНІКА

Подає СТЕПАН КУРОПАСЬ.

Великодні дарунки для американських вояків українського походження має розсилати жіноча організація „Дочки України", відділ Українського Золотого Хреста, а рівночасно і „Юніт" Американського Червоного Хреста. В розмові з панею П. Боднарчук, предсідницею цеї організації, я довідався, що святочні пакунки одержуть в першу чергу сини, чоловіки і кревні члениць організації, але не тому, що забраклоб дарунків, а тому, що важко є дістати адреси інших, з якими покищо нема контакту. Пакунки будуть складатися з папіросів, мила, бритви, рушників і інших дрібничок, необхідних в щоденному стрілецькому житті. Коли вже мова про активність „Дочок України", то треба на тому місці повідомити український загал в Шікаґо, що активна членкиця цеї організації, пані Іванна Когут, розпрощалася з шікаґовською громадою та перенеслася до Трой, Н. Й., куди перенесено її мужа Івана як менаджера фірми „Ерров", в якій він вже довший час працює. Імя Івана Когута відоме широкому громадянству, бо він, як перебував в Клівленд, а відтак в Шікаґо, був дуже активний в рядах нашої молоді, без огляду чи вона гуртувалася в Лізі Молоді, М.У.Н. чи в У. Н. Союзі. В часі засідання головного уряду в Шікаґо, в березні 1939. року, він був спортовим директором відділів У. Н. Союзу і переводив т. зв. Бескетбол Турнамент, на якому були присутні всі члени уряду У. Н. Союзу.

Доходовий податок, що його заплатило Шікаґо, доходить до суми 190 мілїонів долярів. Разом 842,600 людей і корпорацій виповнило доходові формулярі. В минулому році, себто за 1940. рік, населення міста заплатило всього 100 і пів мілїона доходового податку, а всього 527 тисяч осіб чи торговельних фірм виповнили доходові аркуші. Одна фірма, імя якої не згадують часописі, заплатила цього року 5 мілїонів доходового податку. Один з кінцевих доходових репортів, виповнених на борзі, був підписаний лише буквами „Зі - Вай - Екс - Доблю". Разом з репортом було залучено 3 банкоти на 100, 50 і 1 доляр і листовне вияснення, що анонімна особа не заробила досить, щоби платити податок, але тому, що не має часу виповняти складний формуляр, який жадається від бизнесових підприємств, добровільно платить 151 долярів податку.

Передплата часопису „Дейлі Таймс" підскочила з днем 18. березня з двох на три центи. Часопис подає, що він не одинокий, бо разом 250 інших американських часописів і магазинів піднесли передплату.

Часопис дальше пояснює, що його доходи за минулий рік становили оголошення, що давали 59 відсотків всього доходу, передплата 36 відсотків доходу і 5 відсотків менші доходи. Зате у розходах платні робітникам і редакторам пожирали 44 відсотків всього доходу, папір і чорнило 30 відсотків, кошта продукції, новинок і кошта ґазетярських синдикатів та інший „оверґед" 25 відсотків, а чистий дохід з підприємства виносив один відсоток.

Тому, що часопис мав більшу половину доходу з оголошень, то міг позволити собі на те, щоб продавати часопис по 2 центи, хоч продукція одного примірника коштувала 3 і сім десятих цента.

В наслідок війни відпало багато оголошень авт, тайрів, радіо-апаратів, пральних машин, електричних холоділень і інших промислових виробів.

Піднеслися ціни на папір, чорнило. Треба було піднести заробітну платню, бо зросли кошта проживу. Не лишалося нічо інше, каже часопис, як: поробити ощадности, а тим самим знизити „стендерд" часопису і його всесторонню новинкарську секцію, або постаратися про нове жерело доходу.

Дальше говориться в комунікаті, що кожний часопис, без огляду на це, який бідний він не був би, нерадо поменшує свій обем, редакційний чи репортерський персонал і взаголі нерадо годиться на обниження свого „стендерд"-у, бо тим самим накладав би руку на себе. Це було би початком його кінця. Нараз стратив би читачів, приятелів і покотився б у пропасть, бо не мав відваги заглянути правді в очи і зажадати від читачів помочі.

Це говорить великий американський денний часопис, що має денно сім видань. Подібна ситуація є і з нашою „Свободою". Обнизити її уровень, чи обтяти день або два її щоденної публікації, це тепер журба У. Н. Союзу і його членів. Треба мати відвагу і вибрати!

ПОЗИЧКИ ДЛЯ МАЛИХ БИЗНЕСІВ.

ВАШИНҐТОН. — Президент Рузвелт видав розпорядження, на основі якого армія, фльота як теж Морська Комісія можуть робити або ґарантувати позички, щоб в той спосіб достарчити капіталу для воєнних контракторів та підконтракторів. Президент твердив, що повна продукція дрібних підприємств є рівнож необхідною до осягнення перемоги.

ДОБРОВІЛЬНА ЕВАКУАЦІЯ.—Сцена в Лос Анджелесі, як сотка добровільних евакуантів, японських лікарів, норсок і інших техніків, виїздже до табору в Манзанар, Каліфорнія, щоб приготовити приїзд 60,000 чужинців. Евакуанти всідають до трьох великих „босів" під доглядом війська.

ПОЧЕСНІ ИМЕНА. Карл Гинкл, перший капітан кадетів, стоїть коло пляки перших капітанів в військовій академії в Вест Пойнті, Ню Йорк. Пляка має між іншими имена Першинга й МекАртура.

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРҐАНІЗАЦІЙ

ДІТРОЙТ, МІШ.

Докінчуємо У. Н. Дім!

В січні цього року зістав вибраний новий уряд Українського Народного Дому в Дітройт, до якого увійшли такі громадяни: д-р А. Т. Кібзей, предсідник; Василь Чмир, місто-предс.; Микола Шустакевич, секр.; Франко Гузіль, фін. секр.; Василь Бартіш, касієр; Семен Боднар, заст. кас.; Стефан Медвідь, Михайло Лавенза і Григорій Ясінський, контрольори; Данило Кримко, Іван В. Іванчук та Андрій Маланяк, тростіси. Новий уряд негайно вирішив одну з найважніших постанов, а саме за всяку ціну докінчити ще цеї весни У. Н. Дім. Підготовчі пляни до цього були вже вироблені попереднім урядом під головуванням п. Володимира Візничака. Провіривши ці підготовчі пляни, новий уряд засяґнув ще опінії інших архитектів і в наслідок цього прийшов до заключення, що докінчення горішної салі та комплетна перебудова долини згідно з вимогами Стейтової Лікерної Контрольної Комісії не буде більше коштувати як 10 тисяч долярів, а може й менше.

Громада наша проте стоїть перед дуже важним і пекучим завданням, яке мусить за всяку ціну бути виконаним на протязі наступних кількох місяців. Війна без сумніву затягнеться на довший час і якщо ми не докінчимо У. Н. Дому тепер, негайно, то справа його докінчення затягнеться на довгі роки, бо чим далі, тим трудніше буде дістати матеріял на його докінчення, а після війни буде знову тяжко дістати фонди на його докінчення.

Отже, панове громадяни, тепер бє остання година і тепер кожний з нас повинен стати як вже не фундатором, то щонайменше повним членом У. Н. Дому. На лісті членів, які подавали свої заадатки, є близько сім сот громадян, одначе дійсних членів є невелике число.

Чи всіх нас, цілу громаду, не гризе сумління, що одна з найкращих українських будов у Америці стоїть не докінчена? Чо це не дає сумного свідоцтва, що ми українці вміємо що небудь доброго зачати, а опісля не вміємо докінчити, опускаємо руки і занедбуємо найкраще діло? Цього нема в інших націй, бо в них є більше амбіції та більше витревалости, ніж у нас.

А горішної салі так конче для всіх нас потрібно. За останні чотири роки від отворення У. Н. Дому показалося, що долішна саля, хоч як вона простора, є замала для нашої громади. Наша громада розрослася, стала більш свідомою і через те на ріжні громадські імпрези, концерти, театральні вистави, тощо, приходять великі маси людей, яких тепер У. Н. Дім не має спромоги помістити. І через те знова на ріжні всенародні свята, масові збори й інші великі імпрези ми є змушені шукати за чужими салями. А чудова авдиторія У. Н. Дому, яка містить щонайменше дванацять сот крісел, стоїть без ужитку, бо не докінчена. Молодь українська, для якої ми будували цей дім, теж шукає за чужими великими салями, за модерним приміщенням на свої підприємства. Через те, що У. Н. Дім не докінчений, не мож розвинути при нім культурного життя ні хорального, музичного ні театрального мистецтва.

Чи не болить вас всіх серце, що справа У. Н. Дому так страшно занедбана? Десятки років ми мріяли, щоби громада наша могла збудувати свою народню святиню, яка стала би гордощами нашої громади, осередком її життя. А тепер, коли збудовано У. Н. Дім, всі розбіглися й оставили будову, яка вже дотепер коштує до сімдесять тисяч долярів, не докінченою. Вибираєте щороку уряд за урядом, який цілий рік ломить собі голову над справою, а при кінці опускає руки задля загальної пасивности і передає У. Н. Дім другому урядови в цих самих обставинах, що перед тим. Чи це є господарський спосіб поступовання? Прислухайтеся, що чужі люди з боків говорять, а головно наші вороги, а певно вас не тільки серце заболить, але ще й стане соромно.

Взиваємо вас проте до нової акції. Будимо наново вашу свідомість і просимо вас стати солідарно за докінчення У. Н. Дому. Уряд ваш відкриває з днем 1. квітня кампанію за здобуття фондів на докінчення У. Н. Дому. Хайже великодні дзвони наближаючогося Воскресення Христового задзвонять до вашої душі, до нашого щирого українського серця. Хай їх голос дійде до всіх громадян, до всіх вас, члени Українського Народного Союзу, до яких правно цей дім належить. Ходитимуть у часі свят, на протязі цілого місяця квітня, урядники У. Н. Дому й урядники відділів У. Н. Союзу по ваших домах. Точні лісти всіх осіб, котрі спочатку вписалися до У. Н. Дому, вже є виготовлені зо сумою, яку хто до тепер вплатив. Тому будьте приготовані доповнити свою членську вступну вкладку, дати добровільну жертву, або стати членом фундатором, якого імя буде вирите на мармуровій таблиці в У. Н. Домі для історії будучих поколінь. Будьте чесним і патріотичним українським громадянином та поможіть докінчити У. Н. Дім для свого власного й ваших дітей добра й на славу цілої нашої громади.

М. Шустакевич секр.

NEW YORK, N. Y.

"I pledge allegiance to the Flag of the United States"... nearly 800 earnest young women in the Metropolitan Area, members of the National Security Women's Corps, have solemnly made this pledge as part of their oath of allegiance in the Corps.

Americans All!—active Americans, actively engaged in training and study and volunteer work in the present crisis—yet nearly 25% of them are what used to be called "hyphenated" Americans, first or second generation descendants of immigrants to these shores from every corner of the old world.

Different nationalities are represented—yet all are Americans, all citizens. For American citizenship is a prime requisite of membership in the Corps—citizenship, a belief in America, faith in the American woman's ability to do something for her country in this crisis. And willingness to study hard, work hard, long hours without thought of remuneration.

Already the Corps has given over 10,000 hours of work in the U. S. Army, Navy and Marine Corps Recruiting Stations, in selling Defense Stamps and Bonds, Air Raid Wardening, and a host of other kindred activities; as well as in regulation military drill and discipline under U. S. Army and Marine officers—the only woman's organization so trained.

When emergencies arise that call either for individual or group work, these women will be ready—Americans all!

НА РЕКОРДОВАННЯ УКРАЇНСЬКОЇ ПІСНІ

Справа рекордовання української пісні знаходить знову щораз нових прихильників. Радіо-програма п. Мирона Сурмача в Ню Йорку передала вже кілька закликів у тій справі. Зокрема промовляв проф. Олександер Кошиць, під якого проводом ті пісні, що мають бути зарекордовані, будуть відспівані професійним хором.

У звязку з цею акцією замовили рекорди попередно: п. М. Сурмач на $50, П. Іваненько на $10, а нові замовлення (по $10) є такі: Й. Третяк, Д. Макарчук, В. Зибликевич, Д. Когут, А. Климишин, Тетяна Задерецька, Стефанія Демянович, Волощук і син, Катерина Кушляк, Катерина Нижанківська, М. Кушнір, М. Костів, Варвара Клапко, Марія Перфун, Марія Фриц, Л. Кулич, Анастазія Ваґнер. Всі ті особи походять з Ню Йорку, Джерзі Сити, Бруклина, Бейону і т. д.

Досі через Радіо-Програму зібрано $240. Разом зібрано всього на рекордовання $1,-978.98. А що з місцевого відділу С.У.А. в Бруклині повідомлено, що там уже ухвалили на ту ціль $25, то **вже маємо понад дві тисячі долярів на рекордовання української пісні.** А після обрахунку з проф. Кошицем треба яких пять тисяч долярів, щоб вивчити хор від 20 до 25 пісень і їх потім зарекордувати.

Тепер остання пора, коли ще можна дістати матеріял на рекорди. І є ще в Ню Йорку добрі співаки. Пізніше все це може змінитись. А вже цілком певно кошти будуть більші. Значить, що ще треба зібрати $3,000, себто треба 300 осіб, що замовилиб рекорди з 20 українських пісень за $10. Комітет ґарантує рекорди, або повний зворот грошей. Отже ніхто нічим не ризикує, коли помагає ось тій добрій справі.

Інші народи рекордують свої пісні. А як з нами? Маємо чудову пісню і знаменитого диригента, а не користаємо з Божого дару і талану.

Хто з тих 300 громадян, за якими шукаємо, це відчуває, хай зараз шле $10 як замовлення на рекорди української пісні на таку адресу:

THEO. KASKIW
600 HIGH ST., NEWARK, N. J.

ДАЛЬШІ АРЕШТИ ШПИГУНІВ В БРАЗИЛІЇ

РІО ДЕ ЖАНЕЙРО (Бразилія). — Начальник поліції Філінто Мулер подав, що поліція арештувала понад 200 тоталітарних аґентів та закрила сильні радієві стації, що служили розвідчим цілям. Він казав, Бразилія була центром світової німецької розвідки, де приходили тайні звідомлення зо всіх країв світа. Першим та найважнішим завданням шпигунів було доносити німецькій фльоті про рухи аліянтських кораблів на Атлянтику.

ЧІЛІЙСЬКИЙ ЛІДЕР. — Ернесто Баррос Харпа, провідник ліберальної партії в Чілє, що має стати незадовго чілійським міністром заграничних справ.

ЛИСТУВАННЯ РЕДАКЦІЇ

М. К., Йонгставн, О. — Дякуємо за витинок з місцевої американської ґазети. Добре булоб, колиб хтось з молодого покоління дав на це відповідь. Маєте в громаді людей, що можуть і вміють на таке відповісти. Цілком слушно пишете, що це робота ворогів визволення українського народу.

ПАЙКУВАННЯ

Ніщо не може бути більш демократичним, ніж те, що зветься пайкуванням. Пайкування цукру, чи авт, чи опон гумових, чи чого іншого, є способом запевнення кожному його справедливої частини, згідно з потребою.

Ми мусимо мати цей плян з тої причини, що все більше й більше річей, що вживається цивільними, потребується для війни. Багато з тих річей потребні для наших збройних сил, багато треба відсилати арміям та демократичним народам, зєднаними з нами боротьбою проти Осі. Злучені Держави Америки дають допомогу тим арміям і тим народам і ця допомога є важною частиною нашої програми перемоги.

І ось тому, що ми маємо менше тих річей, яких потребують наші збройні частини і наші заокеанські приятелі, ми маємо встановити систему справедливого розподілу того, що залишається.

Більшість праці по пайкуванню керується Бюром Адміністрації Цін (ОПА) у Вашингтоні, але люди, які провадять пайкування у вашій власній місцевости, стоять близько до вас і розуміють ваші справи.

Ті люди є членами так званих Місцевих Пайкових Комісій. Вони є добровольці, служать без заплати в кожній частині країни і тому, що **знають** справи і потреби своїх сусідів, вони є в дійсности душою пайкування.

ОПА почало встановлювати систему місцевих пайкових комісій 16. грудня. Того дня ОПА телеграфувало до 48 стейтових губернаторів, закликаючи їх до співпраці.

При тому використано стейтові та місцеві Ради Цивільної Оборони. На кожну стейтову Раду Оборони покладено відповідальність за органiзовання пайкових комісій в кожному повіті. Сьогодня є щонайменше одна місцева пайкова комісія в 3,070 повітах в Злучених Державах, а повіти з великою кількістю населення мають їх багато.

2. січня ця система була настільки добре зорганізована, що могли почати пайкування гумових опон і авт.

Місцеві пайкові комісії є під проводом урядовця, знаного як Стейтовий Адміністратор, що також служить без заплати. Кожний з тих 48 стейтових адміністраторів є відповідальний перед одним з десяти районових начальників, які є урядовими службовцями, відповідальними перед Відділом Місцевих Операцій при ОПА.

Райони встановлено згідно з кількістю населення, так, що один районовий начальник може керувати працею тільки в двох стейтах, тоді як другому може бути доручено пів дозена рідко заселених стейтів та їх місцеві пайкові комісії.

ОПА рахується з думками тих добровільних членів місцевих пайкових комісій. Правила дозволяють відкликуватись від розпоряджень місцевих комісій, але стейтовий адміністратор може відкинути рішення місцевої комісії, коли знайде, що те рішення безправне.

Досить часто член місцевої камісії каже „ні", коли люди звертаються за гумовими опонами, або за автами. Але частиною завдання члена комісії є також пояснення людям **чому** треба казати „ні".

І добрі американці, коли зрозуміють „чому", є задоволені.

НЕ БУЛО ГОЛЯРНІ на рятунковім човні, на котрому Анте Стіпанов і Сінє Дагіціц, пічкурі на йогославянському вантажному кораблі, врятувалися, коли їх корабель розбила ворожа торпеда. По 36 годинах на морю вони добилися до Люіса, в стейті Делавер.

ПОСМЕРТНІ ВІСТІ

У Дунмор, Па., дня 22. березня 1942. року розпрощався зо світом довголітній член Бр. св. Івана Хрестителя, від 409. У. Н. Союзу,

ВАСИЛЬ ГАФІНЕЦЬ.

Покійний роджений у Хусті, Карпатська Україна, 10. березня 1878. року. Приїхав до Америки в 1904. році. Перебував все на Дунмор.

Лишив жінку Анну, сина Івана (жонатого у Ню Йорку), дочку Анну (замужну у Ню Йорку) і Марію (замужну).

Похорон відбувся 25. березня з церкви св. Михаїла на Дунмор на цвинтар св. Михаїла на Дунмор, Па.

Спи, дорогий Друже, і най Тобі буде та земля легенька, як перо! Вічна Йому память!

Ілько Гришко, секр.

М. Костишин.

ПРОЩАЙ!

Прощай роде мій,
Кличуть в лютий бій,
Бо вогнями запалився
На сході обрій.

Мамо не ридай,
Сліз не проливай,
Благослови; тай про мене
В серці жаль вкривай.

От човни вже ждуть
Нас до них ведуть;
Прощавайте! Не питайте
Куди попливуть.

Рої чорних дум
Проникають ум,
Як човни в дорогу рушать
Всіх покрие сум.

Стогне буревій,
Скажені змій,
В плесах гомін відбиваесь,
Прощай роде мій!

ЗАМКНЕННЯ БОЛЬГАРСЬКОГО ПАРЛЯМЕНТУ

БЕРН. — Король Борис звелів замкнути болгарський парлямент аж до 28. жовтня ц. р. Причиною замкнення має бути те, що болгарські посли не дуже одобрюють політику короля, що провадить Болгарію до війни по боці німців. Вони влаштували в парляменті демонстрацію, після чого парлямент замкнено.

В СУДІ ЗАГАЛЬНИХ СПРАВ КОМОН ПЛІС 1.
для повіту Філядельфії
Вереснева Сесія 1939. Ч. 234
в справі розводу А. В. М.
ПАВЛЮ МАСЛЮК проти КАСЬКИ МАСЛЮК. До КАСЬКИ МАСЛЮК з Манастиряя, повіт Ліско, Польща.

Прийміть, прошу, до відома, що суд призначив мене за свого представника в повищій справі, в якій ваш чоловік, ПАВЛЮ МАСЛЮК, вніс проти вас скаргу, вимагаючи абсолютного розводу на тій основі, що ви його покинули, і що я буду мати переслухання в цій справі, щоб вислухати свідків, в своїй канцелярії, 2000 Норт Американ Білдінг, вулиці Броуд і Сансон, Філядельфія, Пенсильвенія, Злучені Держави Америки, в суботу, 28-го березня, 1942, в 11-ій годині рано, східній воєнний час, і ви можете прийти тоді туди з своїми свідками, коли того бажаєте.

HARRY A. RUTENBERG,
Master.

ЧИТАЙТЕ УКРАЇНСЬКІ КНИЖКИ І ГАЗЕТИ БО ЧАСТЕ ЧИТАННЯ ВЕДЕ ДО ПРОСВІТИ. А ПРОСВІТА — ЦЕ СИЛА.

ТАРЗАН, ч. 533. Хлопчина як малпа.

Один за другим полядинці старалися прошити шаблею цього хлопчину, що неначе малпа гойдався на линві.

Та Том перебрав цю штуку від малп, що є спеціялістами в скаканні, як теж від самого Тарзана.

Він зручно виминав намірені вього удари, відвертаючи рівночасно увагу ворогів від Тарзана.

Здивовані та вкінці змучені палядинці опустили руки та зосередили всю свою увагу на хлопчині.

ПРОТОКОЛ З РІЧНОГО ЗАСІДАННЯ

ГОЛОВНОГО УРЯДУ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ, ЯКЕ ВІДБУЛОСЯ В ДНЯХ ВІД 23-ГО ДО 27-ГО ЛЮТОГО 1942 РОКУ В ДОМІ У. Н. СОЮЗУ ПІД Ч. 81-83 ҐРЕНД СТРІТ, ДЖЕРЗІ СИТІ, Н. ДЖ.

Річне засідання, яке почалось 23-го лютого 1942 року, тревало 5 днів. Нарадами проводили по черзі головний предсідник М. Мурашко, заступник головного предсідника Г. Герман і заступниця головного предсідника Марія Малевич. У часі нарад були завжди присутні всі головні урядники, а саме: М. Мурашко, Г. Герман, Марія Малевич, Д. Галичин, Р. Слободян, Д. Капітула, д-р В. Ґалан, д-р А. Т. Кібзей, Р. Смук, С. Куропась, П. Дуда, С. Слободян, І. Романишин, Т. Шпікула, В. Дідик, Ґеновефа Зепко, М. Давискиба, Е. Ляхович, А. Шумейко, Д. Шмаґала й Юлія Баволяк.

Головний предсідник відкрив наради в годині 10:30 рано отсею короткою промовою:

Шановні головні урядниці й урядники!

Дня 22-го лютня американський нарід святкує роковини уродин великого борця за права й вольности громадянські, Юрія Вашінґтона, котрий своєю енергією і пожертвуванням цілого свого життя добув волю й долю Злученим Державам.

Як американці українського походження, ми в цей пропамятний день виявляємо нашу пошану до великих діл Вашінґтона і пригадуємо собі бажання Тараса Шевченка і українського народу, щоб і Україна якнайскорше діждалась Вашінґтона з „його праведним законом" — та віримо, що вона його діждеться.

Як Союзовці, ми радіємо ще й тим, що 48 років тому, в цей пропамятний день, Український Народний Союз „до життя повстав". Радіємо тому, що У. Н. Союз повстав до життя, як братня запомогова орґанізація, яка вже близько пів століття несе моральну й матеріяльну поміч нещасним і покаліченим членам, яка збагачує наш загальний дорібок і не понижує тих, що поміч одержують.

Як головні урядники ось такої братньої запомогової орґанізації, ми зібралися на це річне засідання, щоб на ньому, крім зложення звітів з нашої діяльности і провірення орґанізаційного майна та господарки, обговорити ті всі справи, які згідно зо статутом У. Н. Союзу вимагають нашого спільного рішення.

Обговорювати будемо не лиш зиски, втрати і зобовязання У. Н. Союзу, але і нашу поміч для Державної Оборони. Поміч, якою допоможемо Америці й всім свободолюбним народам розбити брутальні сили держав „осі" і здобути побіду. Для здобуття нашим краєм побіди, кожний з нас мусить віддати все, працю, майно і життя. Кожний мусить дбати проте, щоб у його місцевости всі відділи, відділові урядники й члени У. Н. Союзу, всі наші громади й громадяни, купували бонди державної оборони. Щоб жертвували на Американський Червоний Хрест. Щоб усі в часі війни співпрацювали з урядовими американськими комітетами Цивільної Оборони.

Я певний того, що кожний з нас як горожанин сповнить ці всі обовязки, які на нас вкладає наш край у цю ґрізну хвилину. Сповнимо і ці завдання, які на нас вложили делеґати, коли нас на цей важний уряд вибирали.

Вітаю вас усіх і прошу пошанувати померлих членів і тих борців, що поклали своє життя в обороні Америки — повстанням з місць. (Тут головні урядники повстали на хвилину з місць).

Проголошую засідання відкритим з такою програмою наших нарад: Звіти головного предсідника М. Мурашка, заступника головного предсідника Г. Германа, заступниці головного предсідника Марії Малевич, головного секретаря Д. Галичина, головного касієра Р. Слободяна, головної контрольної комісії в складі Д. Капітули, д-ра В. Ґалана, д-ра А. Т. Кібзея, Р. Смука й С. Куропася, та звіти головних радних П. Дуди, С. Слободяна, І. Романишина, Т. Шпікули, В. Дідика, Ґеновефи Зепко, М. Давискиби, Е. Ляховича, А. Шумейка, Д. Шмаґали й Юлії Баволяк; дискусія над звітами; внесення і ухвали.

Вище подану програму принято одноголосно на внесення радного М. Давискиби поперте радним А. Шумейком.

Тоді наступив звіт головного предсідника М. Мурашка.

ЗВІТ ГОЛОВНОГО ПРЕДСІДНИКА, М. МУРАШКА,

за час від 1. січня до 31. грудня 1941 року.

Шановні головні урядники!

Згідно зо статутом Українського Народного Союзу, екзекутивний комітет, на своїх чергових засіданнях, обговорив, вирішив і виконав всі доручені йому статутом і 20. конвенцією орґанізаційні справи й ухвали. Важніші з них були такі:

У липні 1941 року екзекутивний комітет продав реальність під числом 610-12 Савт Америкен вулиця, Филаделфія, Па. У серпні продав реальність під числом 80 Ендрув вулиця, Байон, Н. Дж. У вересні продав реальність під числом 204 Ендерсон евеню, Фейрвю, Н. Дж. Суми, за які продано згадані реальности У. Н. Союзу, подає у звіті головний касієр.

Згідно з ухвалою 20. конвенції, яка постановляє, щоб старим членам, у віці від 70 до 75 літ, У. Н. Союз давав кожного року полекші у висоті двох місячних вкладок, а від 75 р. і вище у висоті трьох місячних вкладок, екзекутивний комітет вислав у грудні таким членам чеки на таку суму, до якої вони були управнені на підставі згаданої ухвали.

Щодо ухвали 20. конвенції, яка постановляє, щоб У. Н. Союз давав належний кредит для молодечих членів, у клясах 1, 2 й 3, які переходять до старшого департаменту, то її екзекутивний комітет виконує згідно з означеною актуаріем і принятою 20. конвенцією табелею.

Протоколи про виконання екзекутивним комітетом тих усіх справ і ухвал головний секретар проголосив в урядовім органі У. Н. Союзу в березні, червні й грудні 1941 року.

Інші ухвали 20. конвенції, а саме в справі надгород відділовим урядникам, а зокрема секретарям, у справі пороблення змін чи умов у видаванні урядового органу У. Н. Союзу та в справі купна фарми-площі з потрібною обстановою на діточі садки, захист старців і спортові змагання Союзової молоді, виконаємо на цьому нашому засіданню.

В цілі підшукання такої відповідної фарми-площі, екзекутивний комітет їздив і оглядав землі з будинками й без будинків у ріжних місцевостях у стейтах Ню Йорк, Ню Джерзі й Пенсилвенія. Зазначу, що підшукати щось відповідного і приступного для такої цілі є дуже тяжко. Для нашої чисто інформативної цілі, екзекутивний комітет оглянув теж землі й доми інших запомогових орґанізацій, які вони мають і вдержують для подібних цілей. У дискусії над цею справою, я подам вам, шановні урядники, всі місцевости, що ми їх оглядали, як теж і ті труднощі, що звязані з підшуканням і вдержанням таких фарм і домів.

Прибуток нових членів.

Як успішним був минулий рік у прибутку нових членів викаже звіт головного секретаря. Я згадаю лиш те, що в 1941 році, з 3,266 нововписаних повнолітних членів і дітей, суспендовано лиш 333, себто 10%. Признання за це належиться всім відділовим урядникам, орґанізаторам і членам, що не ждали поки нові члени сами зголосяться, а ішли між членів і людей та доказами переконували їх, що як вони з їхнього щоденного заробітку вділюють частину на оплату їхнього і їхніх родин обезпечення то цим вони роблять для себе і родини велике і благородне діло. Тому я прошу всіх урядників, орґанізаторів і членів, щоб у цьому році ще більше посилили орґанізаційну активність для свого і орґанізаційного добра.

Бондові інвестиції.

Приняте У. Н. Союзом припущення, що ціле його майно принесе кожного року не менше як 3½%, є головною підставою, згідно з якою висота членських вкладок, усіх нових родів обезпечення, є обчислена. Це треба розуміти так, що цей головний підставовий зиск з відсотків, у висоті не менше як 3½%, є завжди потрібний для забезпеки грамот членів. Отже, маючи на увазі цю головну підставу, У. Н. Союз мусить мати такі інвестиції, які приносилиб такі відсотки, а рівночасно такі, які давалиб запоруку повної забезпеки капіталу.

На цю саме справу екзекутивний комітет завжди звертав і звертає якнайбільшу увагу, коли інвестує Союзове майно. Зазначу, що для екзекутивного комітету це найтяжча проблема, а головно тепер. Що буде на будуче годі тепер сказати. Зо спису бондів, що його У. Н. Союз подає у стейтменті до стейтових асекураційних департаментів, який ви, шановні урядники, маєте перед собою, ви можете провірити їхню якість, означену в стейтменті. Згадаю теж, що, згідно з директивою головного уряду з попередніх років, у 1941 році збільшено бондові інвестиції на 24%. Всі бондові інвестиції принесли У. Н. Союзові в минулому році пересічно 2.73%.

Морґеджові інвестиції.

З початком 1941 року У. Н. Союз мав усіх Федерал Гавзінґ Адміністрейшон і приватних морґеджів 228. З цього загального числа в минулому році вповні сплачено У. Н. Союзові 34 Федерал Гавзінґ Адміністрейшон морґеджів і 8 приватних. Сума, що її У. Н. Союз одержав зо сплачених вповні морґеджів, обнизила загальну суму морґеджових інвестицій на 15%.

Згідно з думками, що їх висловлювали делеґати на 20. конвенції і давніше головні урядники на річних засіданнях, щоб не збільшувати суми морґеджових інвестицій, екзекутивний комітет не уділював нових морґеджів у минулому році нікому, крім тих трьох, що У. Н. Союз узяв при продажі власних реальностей. Чи буде У. Н. Союз уділювати позички на морґеджі на будуче, то це маємо вирішити на цьому засіданню. Всі морґеджові інвестиції принесли в минулому році пересічно 4.91%.

Власні реальности У. Н. Союзу.

Приходи і розходи з власних реальностей подає у звіті головний касієр. Я згадаю загально лиш те, що екзекутивний комітет і в минулому році докладав усіх старань, щоб майно вльоковане у власних реальностях принесло У. Н. Союзові відповідні відсотки, та щоб усі будинки були вдержані в найліпшім стані.

Майно У. Н. Союзу.

Загальний приріст майна виносив у 1941 році $392,350.73. Усе майно У. Н. Союзу розміщене так: Готівка 9.30%. Мор-

ґеджі 19.20%. Бонди 46.34%. Реальности 15.89%. Позички членам 9.10%. Друкарня й Книгарня 0,18% і Ноти 0.03%.

Напади на У. Н. Союз.

У минулому проти У. Н. Союзу і його урядників, вже неразъ ріжні особи вписували та виговорювали ріжну клевету в тій цілн, щоб підривати в людей довіря до У. Н. Союзу і тої ідеї, на якій він збудований. Робили вони це головно в часі ріжних кріз, таких, як наприклад війна.

І тепер, від коли війна зачалася, знайшлися такі особи, що вписують та виговорюють проти У. Н. Союзу і його урядників ріжну клевету, щоб нею підривати в людей довіря до У. Н. Союзу і того всього, що пригадує демократичним народам і цілому світові, що живе 45-міліоновий український нарід, котрий завжди бажав і бажає для себе свободи і демократичного порядку.

Проти таких ріжних клевет У. Н. Союз, як братня запомогова організація, збудована на демократичній ідеї, обороняв себе ідейною і чесною працею, яку провідники нашої організації завжди вважали „як найпевніший вузол у суспільній діяльности". Ми всі горді з того. Бо ця ідейна і чесна праця, в обороні свободи і демократичного порядку для всіх, є найкращою запорукою того, що У. Н. Союз вийде побідним над усіми клеветниками і тепер. Тому я прошу всіх урядників і членів У. Н. Союзу, щоб усі виказали якнайбільше такої праці, яка окрашує нашу організацію і нашу гідність як її членів.

При кінці загально згадаю ще й про те, що, крім праці й обовязків виконуваних мною в головній канцелярії, я в минулому році їздив на окружні організаційні збори і свята відділів У. Н. Союзу до таких місцевостей: Филаделфія, Па., Ютика, Н. Й., Йонгставн, О., Пітсбурґ, Па., Бостон, Масс., Рачестер, Н. Й., Ню Йорк, Н. Й. і Бофало, Н. Й. На окружних зборах у тих місцевостях, у яких я був, були приявні урядники і деякі члени з понад 80-ти відділів. Там я говорив і виясняв ріжні організаційні справи, а головно настоював на посилення активности урядників і організаторів у приєднуванні нових членів і в придержанні тих, що вже є обезпечені, бо це найважніша справа для нашої організації.

Полагодив я теж багато організаційних справ листуванням з головними й відділовими урядниками та членами, які писали до мене, чи головної канцелярії, в ріжних справах. Копії з цього листування є в архівах У. Н. Союзу і їх провірювала контрольна комісія. Дякую всім головним і відділовим урядникам, організаторам і членам за щиру співпрацю і довіря.

ЗВІТ ЗАСТУПНИКА ГОЛОВНОГО ПРЕДСІДНИКА Г. ГЕРМАНА.

Вповажані головні урядники:

Мій звіт складається з двох частин, а це, зо звіту заступника головного предсідника й звіту референта спорту. Як член екзекутивного комітету я приїзджав на засідання екзекутиви тоді, коли головний секретар мене повідомив. На припоручення з головної канцелярії я полагоджував справи по відділах і виступав на організаційних зборах.

16-го лютого я полагодив внутрішні непорозуміння у відділі ч. 278 в Вілкс-Бери, Па., та перепровадив там збори й вибір уряду.

Виступав на організаційних зборах 23-го березня в Бофало, 21-го вересня в Авбурн, а 16-го листопаду в Сиракюз, Н. Й. У Бофало був малий успіх, бо через невигідний час явилося мало людей на зборах. В Авбурн і в Сиракюз прийшли на збори старші й молодіж. Спроби оснувати спортові дружини в тих містах не вдалися, бо не було відповідних одиниць, що хотілиб справою трудитися.

13-го липня я виступав з промовою на підприємстві відділу ч. 223 в Вілкс-Бери, а 5-го жовтня був на зборах цего відділу в справі суспендованих 17 членів і залеглого довгу до головної каси. Урядникам цего відділу я помагав стягнути довги від членів, давав потрібні вказівки і виступав посередником там де були непорозуміння між урядом і суспендованими членами.

Упродовж року я старався відвідати відділи в моїй окрузі і додати охоти урядникам до праці. В Гановер, Па., поміг секретареві впорядкувати відділ ч. 418. На зборах відділу ч. 319 в Нантикок, Па., пояснював організаційні справи на запити членів. Відвідував секретарів тих відділів, що не спромоглися на збори, а 30-го листопаду був на організаційних окружних зборах в Нескегонінґ, Па., щоб довідатися, що роблять відділи в сусідній окрузі.

Уважаю моїм обовязком згадати про матеріяльний стан тих відділів, що я мав нагоду відвідати. Більшість з них не має відділової каси і не старається мати, складаючи вину на лихі часи. Та є знова відділи, що не зважаючи на лихі часи, задержали хору запомогу й придбали собі хоч невеликий маєток. Отсе ці відділи, що складали роками дрібний гріш, роблять тепер патріотичне діло і купують Бонди Оборони. А вже найкраще свідоцтво нашій організації дають ті відділи, що помагають таким членам, що вступили до війська. Вони яскраво свідчать, яка є ріжниця між асекураційними корпораціями, а У. Н. Союзом.

Спорт.

Спортову акцію ведено такими методами, як і в попередних роках. Поміч уділювано дружинам, що складалися з членів У. Н. Союзу і обіцяли змагатися під назвою Союзу.

Війна причинилася до значного звуження спортової акції. Літом змагалися десять Союзових дружин у бейсбол і софтбол. (В 1940 році було їх 28.) Убуток показався теж зимою в бескетбол, бо зголосилося лиш 14 дружин до бескетбол. У бовлінґ маємо 32 дружин, включаючи 11 дівочих.

Спортовий рух зменшився теж і по інших подібних організаціях, бо хлопці пішли до війська. Це не значить, що по відділах нема хлопців охочих до спорту. Вони є, але молодші віком, і не мають між собою провідних одиниць, що хотілиб занятися господаркою спортової дружини. Слід зазначити, що на 14 Союзових дружин, що тепер змагаються з бескетбол, є три нові.

В минулих звітах, на засіданнях головного уряду і на конвенції, я представляв користи, що випливають із спортової акції, тому не буду повторювати цего, що було вже нераз сказано. Зазначую лиш, що спортова акція приготовила фізично багато наших молодих членів до тяжкої військової служби у війні.

Спортова акція дає нагоду відділовим урядникам до придбання нових членів. Цю нагоду використали ті урядники, що приходили на змагання і вправи спортових дружин, бо там стрічали вони молодих кандидатів на членів.

На кінець, звертаю увагу шановним головним урядникам на факт, що Союзова молодь виявляла організаційне життя виключно в спортовій ділянці. Колиб не спортова акція, то виглядалоб, що У. Н. Союз не має молоді. Це не є здоровим явищем; коли молоді члени У. Н. Союзу влаштовують здвиги молоді під омофором іншої організації, а не можуть поставити Союзового Здвигу Молоді. Уважаю теж, що вже час запестати афішування подвигів інших організацій на сторінках Юкрейнієн Вікли, Треба присвячувати більше місця для справ У. Н. Союзу.

ЗВІТ ЗАСТУПНИЦІ ГОЛОВНОГО ПРЕДСІДНИКА, МАРІЇ МАЛЕВИЧ.

Конвенційний рік, здається мені, є найприкріший для урядника У. Н. Союзу. Вибір делеґатів спричиняє багато ріжних сварок і непорозумінь між кандидатами на делеґатів і їх прихильниками. Звичайно відділ ділиться на дві групи, і нераз довгий час по конвенції одна група з другою ворогує. Мені доводилось бачити відділових урядників, котрі сидять за одним столом, урядують в однім відділі, але один до другого слова не заговорить. Такий урядник не приносить ніякої користи свойому відділови, бо здержує його розвій.

У моїй окрузі таких непорозумінь з приводу вибору делеґатів було пять. Три погодила телефонічно або листовно, а до двох відділів мусіла поїхати, щоб полагодити справу. Коли брати під увагу, що в окрузі Пітсбурга є 50 відділів, то це ще не так багато, але і те можна оминути, колиб вибір делеґата пристосовано до статуту У. Н. Союзу.

16-го березня припоручила мені гол. канцелярія поїхати до відділу 126 в Сліквіл, Па. Там треба було полагодити справу касієра і вибір делеґата. Справу полагодила в такий спосіб, що тепер є згода у відділі і він гарно розвивається.

На 5-го квітня їздила я до Деррі, Па., до 113 відділу Там вибрано делеґата, але деяким членам не позволено було голосувати. Ті члени запротестували, а тому треба було перевести новий вибір.

9-го серпня їздила я з п. Білецьким до Дженет, Па., до 41 відділу. У тім відділі треба було вибрати іншого предсідника, бо попередний предсідник не поступав так, як статут У. Н. Союзу постановляє.

На 7-го вересня скликала я в порозумінні з гол. канцелярією спеціяльні збори двох відділів, це є 24 і 450 в Ренкін, Па. У цій громаді від довшого часу були якісь непорозуміння, так, що новозорганізований молодечий відділ не міг зовсім розвиватись. Тут мусіла я вияснити багато ріжних справ, щоб привести всьо до порядку. На зборах виказалась потреба, щоб я була присутна при виборі відділових урядників. Тому я поїхала на річні збори 21. грудня і була присутня, як ці збори відбувались і як вибрано урядників.

На 12. жовтня припоручено мені поїхати на ювилей відділу 212 у Вілінґ, В. Вв., та виголосити там ювилейний реферат.

19-го жовтня їздила я з д-ром Куликом до одного члена відділу 53, який находивсь в заведенню умово хорих. Секретар цего відділу казав, що є такі чутки, що мабуть цей член не є хорий, лише в тім заведенню працює, а в тому самому часі побирає запомогу в У. Н. Союзі. Д-р Кулик, а також і шпитальний лікар ствердили, що цей член є справді хорий і що він мусить остатись надалі в тім шпитали.

Тому, що якісь одиниці в Пітсбурщині почали поширювати неправдиві і шкідливі вісти про У. Н. Союз, треба було скликати загальні збори всіх відділів Пітбурщини. На 2-го листопаду я такі збори скликала та запросила на них п. Мурашка і організатора Білецького. Предсідник Мурашко виголосив корисний реферат про розвій нашої організації та пояснив відділовим урядникам, чому та хто поширює ріжні клевети на У. Н. Союз. Організатор Білецький говорив про свою працю в Пітсбурщині. Також на цих зборах була приявна гол. радна У. Н. Союзу, панна Зепко з Акрон, О. Панна Зепко виголосила гарну промову по англійськи до молодіжи. На цих зборах було заступлених 35 відділів, а також поважне число членів. Відділові урядники були ними дуже вдоволені та висказували свої думки, щоб такі загальні збори скликати хоч раз до року, бо гол. урядник не має нагоди відвідати кожний відділ зокрема, щоб запізнатись з працею відділових урядників.

На 9-го листопаду припоручено мені поїхати на Норт Сайд Пітсбурґ до відділу 118 і молодечого новозорганізованого відділу 474. Хотяй я повідомила на час секретарів про ці збори і хотяй священик проголосив збори в церкві, то все таки мало хто з членів явився, а вже з відділу 474, то зовсім ніхто не прибув на збори. Я мусіла перейтись по кількох домах зо секретарем 118 відділу, та вияснювати молодим членам про деякі недомагання.

На 7-го грудня пішла я несподівано на річні збори 96 відділу, бо деякі члени нарікали, що в тім відділі ніколи збори не відбуваються і ніколи уряду не вибирається. Хоч збори були проголошені в часописі, одначе крім двох урядників і трьох членів більше нікого не було. Не прийшли навіть ці, що так нарікали. Отже не було й з кого уряду вибирати. А відділ має вище 150 членів.

Крім цих усіх поїздок я була приявна на трьох засіданнях екзекутиви У. Н. Союзу, а саме, 10. і 11. березня, 14. червня і 13. грудня. Звіти з цих засідань були поміщені в „Свободі", тому не буду їх повторяти.

У Пітсбурщині зорганізовано в 1941 році 4 молодечі відділи, але чи вдасться ті відділи придержати і поширити, то трудно сказати, бо молоді хлопці ідуть до війська і нема кому тих відділів провадити. Один такийвідділ уже злучився зі старшим відділом, якраз з тої самої причини. Це є відділ 395, котрий злучився з відділом 296.

На тім кінчу своє звідомлення за рік 1941.

ЗВІТ ГОЛОВНОГО СЕКРЕТАРЯ Д. ГАЛИЧИНА ЗА 1941. РІК.

Як відомо, в 1941 році відбулась 20-та конвенція У. Н. Союзу. Як кожна, так і ця минула конвенція мала певний вплив на розвиток У. Н. Союзу. Досі так бувало, що звичайно цей вплив не був корисний для розвою організації, бо конвенційний рік, це радше рік агітації за вибір делегатів і головних урядників, як рік властивої конструктивної праці для Союзу. Бо коли мова про організаційну працю, про працю приєднування нових членів, то треба ствердити, що така праця є в застою принаймні на кілька місяців у конвенційному році. Виборча агітація, невдоволення нераз і активних одиниць з причини невибрання їх делегатами, чи знова на конвенції до якоїсь комісії, чи головного уряду, сподівання членів дістати від конвенції такі полекші чи привілеї, яких організація, якщо вона має існувати й оставатись надалі фінансово сильною і солідною інституцією, ніколи не може признати, це причини, які впливають відємно на розвій організації.

Та з другої сторони, в того роду організації як Союз, яка є побудована на демократичних засадах, потрібно такого конвенційного року, навіть з його відємними сторонами. Бо представники організації мусять зїзджатись бодай що кілька років, щоб спільно нарадитись над важнішими справами та накреслити плян будучої праці. Бо саме конвенція є запорукою того, що організація буде правлена й заряджувана згідно з вимогами представників членства, та що не воля одиниць, а тільки голос якраз цих представників заважуватиме у всіх важніших рішеннях і ухвалах.

Крім конвенції, на розвиток У. Н. Союзу впливали в 1941 році також такі події, як війна, а з нею ці змінені обставини, які приносять воєнні часи. Бо хоч наша країна знайшлась формально у війні доперва в грудні, то одначе фактично ми знаходились у воєнному стані цілий останній рік. Отже цей воєнний стан мусів зовсім природно відбитись і на нашій організації. У першій мірі це далось відчути по молодечих відділах, які почали підупадати, одні з тої причини, що нема їх кому провадити, бо урядники при армії, а другі тому, бо, зогляду на військову службу, по цих молодечих відділах залишилось таки замало членів. Також і серед старших відділів наступив застій, бо є багато таких відділів, де їх урядники, хоч завжди були передтим активними, тепер, задля браку часу, не можуть виконувати якслід своєї організаційної роботи, бо працюють довгі години при ріжних воєнних виробах та заняттях.

Та коли цей воєнний час і відбився дещо відємно на зрості організації, то на те треба глядіти з цього боку, що ми тепер у війні, яка вимагає від кожної поодинокої людини, а таксамо й від кожної зорганізованої групи сповнення певних обовязків. І хоч одиниця чи група може навіть понести якусь втрату, то цю втрату треба міряти тільки вимогою загального добра. Бо саме війна вимагає, щоб кожна одиниця, а також і кожна організація ставила свої власні інтереси, свої власні потреби й вимоги на друге місце, а інтерес і добро держави на перше. Це загальне добро нашої країни якраз вимагає, щоб ми підпорядкували всі свої особисті й організаційні справи, справам цілої нації.

Та з другої сторони, це не значить, що в теперішних часах нема вже зовсім місця для успішної організаційної праці. Таке місце завжди знайдеться, а тільки треба знати, як погодити та в якому порядку уставити загальні вимоги всього народу з вимогами організації, а тільки треба знати, що загальні вимоги мусять бути поставлені на першому, а організаційні на другому місці.

Який же є минулорічний вислід праці нашої організації?

Рух повнолітніх членів за 1941 рік.

З початком січня 1941 року було повнолітніх членів	28,431
У 1941 році: принято нових	2,459
принято наново	871
принято з переступними листами	505
принято з інших кляс	144
принято зо старого роду обезпечення	7
Разом	32,417
У 1941 році: суспендовано	1,698
відійшли з переступними листами	516
відійшли до інших кляс	145
відійшли до нового роду обезпечення	7
відійшли зо зворотом у готівці	152
відійшли на безплатне продовження	13
відійшли на виплачене обезпечення	—
померли	263
Разом	2,794
Віднявши 2,794 від 32,417 дістанемо загальне число повнолітніх членів з кінцем грудня 1941 року	29,623

Повнолітні члени були обезпечені в таких клясах:

У старому роді обезпечення	342
В обезпеченні платнім по смерти з вкладками до 70 року життя	815
В обезпеченні платнім по смерти з вкладками впродовж 20 років	5,086
В обезпеченні платнім за життя з вкладками впродовж 20 років	2,772
У новім обезпеченні на ціле життя для нових членів	7,049
У новім обезпеченні на ціле життя для старих членів	13,559
Разом	29,623

Повища табеля виказує, що впродовж 1941 року принято нових членів 2,459. У цім числі зачислено також 593 таких членів, що перейшли з Молодечого Департаменту до старших, так що в 1941 році зорганізовано властивих нових членів 1,866. У приходах членського руху треба звернути увагу ще на одну позицію, а саме, що 871 членів були приняті наново впродож року. Знов у розходах важною позицією є число суспендованих членів, яке виносило 1,698. Коли відіймемо 871 від 1,698, то останеться 827 таких членів, що були суспендовані, а не приняті наново. Це число суспендованих, а не принятих наново членів причинилося до того, що хоча в 1941 році зорганізовано нових членів 1,866, а переписано з Молодечого Департаменту 593, то все таки Департамент старших членів збільшився тільки на 1,192.

Серед тих 827 суспендованих, а не принятих наново членів було 203 таких членів, що були приняті в 1941 році, й таки в тому самому році суспендовані. Далі було 317 таких членів, що були в Союзі не повних три роки, і не мали ще ніякої резерви на своїх громотах, а вкінці було 167 таких членів, що перейшли з Молодечого Департаменту до старших, і коли скінчився їх однорічний кредит, то вони лишили організацію. Решта членів, у числі 140, це ті, що мали ще якусь грошеву резерву на своїх грамотах і були перенесені на автоматичне безплатне продовження.

Подана тут статистика суспендованих, а не принятих наново членів, виказує, що найтяжче є вдержати нового члена в перших трьох роках його членства. Бо саме з нових членів, найбільше число відпадає в перших трьох роках. Коли переглянути реєстр таких членів, за останніх кілька років, то покажеться, що з нових членів відпадає 25 відсотків у перших трьох роках, а коли мине три роки, то опісля цей відсоток відразу значно зменшується. Цей факт наглядно вказує нам, що зменшити число суспендованих членів можливо тільки тоді, коли поодинокі відділи будуть докладати якнайбільше праці при задержанні кожного нового члена головно в його перших трьох роках членства.

Рух членів Молодечого Департаменту за 1941 рік.

З початком січня 1941 року було всіх дітей	9,736
У 1941 році: принято нових	1,400
принято наново	363
принято з переступними листами	183
принято з інших кляс	65
Разом	11,753
У 1941 році: суспендовано	898
відійшли з переступними листами	200
відійшли до повнолітніх членів	593
відійшли до інших кляс	61
відійшли на безплатне продовження	6
відійшли на виплачене обезпечення	3
відійшли зо зворотом у готівці	55
померли	6
Разом	1,822
Відтягнувши 1,822 від 11,753 дістанемо загальне число дітей з кінцем грудня 1941 року	9,931

Діти були обезпечені в таких клясах:

У кляні І. Молодечого Департаменту	5,858
У клясі II. Молодечого Департаменту	1,606
У клясі III. Молодечого Департаменту	2,065
У клясі 4П. $250 Молодечого Департаменту	13
У клясі 4П. $500 Молодечого Департаменту	164
У клясі 4П. $1000 Молодечого Департаменту	33
У клясі 5Е. $250 Молодечого Департаменту	35
У клясі 5Е. $500 Молодечого Департаменту	133
У клясі 5Е. $1000 Молодечого Департаменту	24
Разом	9,931

З повищої табелі довідуємося, що впродовж 1941 року зорганізовано 1,400 дітей, але в тому самому часі Молодечий Департамент збільшився тільки на 195 дітей. Причина такого незначного приросту в дітях є та, що 593 дітей відійшли до повнолітніх членів, а знов 535 дітей були суспендовані, а не приняті наново. З цих 535 дітей було 130 таких дітей, що були приняті в 1941 році й відразу суспендовані, знов 375 дітей не були ще три роки в організації, а 30 були вже вище три роки членами й за належну їм резерву були перенесені на безплатне продовження автоматично.

Загальний рух повнолітніх членів і дітей за 1941. рік.

З кінцем 1940. року У. Н. Союз начисляв усіх повнолітних членів і дітей 38,167, а з кінцем 1941. року всіх обезпечених було 39,554. Тимсамим,, 1941. рік виказав загальний приріст у членах на 1,387 членів. Число 39,554, це загальне число повноправних членів, а крім того з кінцем року було ще 904 таких членів, що є на безплатнім продовженні або виплаченім обезпеченні.

Коли порівнати загальний приріст членів у 1941. році з приростом у 1940. році, то покажеться, що 1941. рік не виказав таких успіхів, як виказував попередній рік. Бо в 1940. році Союз був зріс на 2,809, а в 1941. році тільки на 1,387 членів. Головною причиною цього зменшеного зросту в членстві в цьому році були, як я вже згадав на початку, ці обставини, які звичайно виринають в конвенційному році, а також і воєнний час.

Минулий рік виказав іще одну відемну сторону, яка в попередніх роках не проявлялася так різко, як це було тепер. Бо майже в кожному році за останніх кілька років було звичайно коло 25 відсотків таких відділів, які не виказували ніяких успіхів в орґанізаційній праці. Та минулий рік був винятком під тим оглядом. Бо було вище 50 відсотків таких відділів, які не приєднували зовсім нових членів, та не виконували ніякої орґанізаційної праці. А знов ці відділи, які працювали над приєднуванням нових членів, також не виказали таких успіхів, як це було в попередніх роках. Бо статистика зорґанізованих нових членів виказує, що всі ці відділи зорґанізували впродовж цілого року менше членів, як чотирьох орґанізаторів. Значить, більша половина з цих 1,387 членів, на які ми збільшили Союз, була зорґанізована чотирма орґанізаторами.

А якраз у 1941. році, зокрема від 1-го липня, була для кожного урядника й члена краща нагода для орґанізаційної праці, як колинебудь передтим. Бо на минулій конвенції, в травні 1941. року, запроваджено дві нові кляси обезпечення в Молодечім Департаменті, це є, клясу 4 і клясу 5 (твенти їр пеймент і твенти їр ендавмент). Ці кляси є такі відповідні під кожним оглядом, що до них можна діставати дітей навіть без великого труду. Бо коли вкладки в цих клясах є такі низькі, що з ними не можуть рівнатись вкладки ніякої іншої орґанізації чи компанії за подібне обезпечення, то якого кращого чи більше переконливого арґументу потрібно для приєднання дитини до цих кляс. Вистарчить тільки представити відповідно родичам цей факт, пояснити їм якслід користи з цього обезпечення, а вони певно зрозуміють, що обезпечуючи свою дитину в клясах 4 чи 5, вони роблять велике добро для себе й для дитини. Для дитини — бо дають їй відповідне модерне обезпечення, а для себе — бо за це обезпечення вони мають платити менше як у якій небудь іншій компанії. Та хоч як відповідним є це обезпечення, то все таки Союзовці покищо мало з нього користають. Бо за пів року всі відділи приєднали до цих двох кляс разом тільки коло 300 дітей, а коло 100 дітей переписались до них з інших кляс. Це тільки показує, що покищо ми зовсім не завдавали собі майже ніякого труду, щоб поширити та відповідно розголосити ці кляси обезпечення між нашими людьми. Отсе є наше важне завдання на яке ми, в біжучому році, повинні звернути пильну увагу.

Рух щодо числа відділів за 1941. рік.

Загальне число відділів зросло в 1941. році на три відділи, бо з початком року було всіх відділів 470, а з кінцем 473. Зміни в рухові відділів були такі:

Зорґанізовано 13 нових відділів, а саме: від. 15 в Клун, Па.; 17 в Мекіспорт, Па.; 215 в Горнел, Н. Й.; 273 у Вілінґ, В. Ва.; 395 в Філядельфія, Па.; 433 в Бабилон, Н. Й.; 447 в Лічбурґ, Па.; 450 в Ренкін, Па.; 474 в Норт Сайд Пітсбурґ, Па.; 475 в Лакавана, Н. Й.; 476 в Годсон, Н. Й.; 477 в Годсон, Н. Й.; 478 в ІстТоронто, Онт., Канада.

Розвязано від. 15 в Клівленд, О., 215 в Ню Йорк, Н. Й.; 273 в Годсон, Н. Й.; 441 в Алентавн, Па., і 453 в Джансон Ситі, Н. Й.

Упродовж року перевели злуку такі відділи: відділи 447 і 45 злучилися, та створили від. 45 в Філядельфія, Па.; 465 і 166 злучились та створили від. 166 в Патставн, Па.; 395 і 296 злучились, створивши від. 296 в Ню Кенсінґтон, Па.; 451 і 247 злучились, створивши від. 247 у Вілмінґтон, Дел.; 420 і 386 злучились та створили від. 386 в Шерон, Па.

Листування з відділами та поїздки в орґанізаційних справах.

Як у попередніх роках, так і в минулому році листування з відділами було надзвичайно обширне. Упродовж року треба було виписати тисячі листів, відповідаючи на ріжні запити та даючи пояснення в ріжних орґанізаційних справах.

Крім листування, полагоджував я нераз орґанізаційні справи також і особисто коли бував у ріжних місцевостях на Союзових зборах чи святах. Упродовж 1941. року я був у таких місцевостях: Вілкс Бері, Па.; Мавнт Кармел, Па.; Ню Гейвен, Конн.; Елізабет, Н. Дж.; Нюарк, Н. Дж.; Бофало, Н. Й.; Дітройт, Міш.; Виндзор, Онт.; Савтпорт, Конн.; Філядельфія, Па.; Нескегонінґ, Па.; Торонто, Гемілтон, Ошава і Ст. Кетерінс, Онт. Канада.

Будучи на орґанізаційних зборах, я звичайно старався, щоб разом зо мною був також на зборах орґанізатор, який лишався опісля по зборах у дотичній місцевости та працював над приєднуванням нових членів. Кілька таких зборів я мав разом з орґанізатором А. Маланчуком, а знов в Канаді з орґанізатором В. Гірняком. Звичайно такі збори приносили власне найбільше успіхів, бо були опісля як слід використані дотичним орґанізатором у вербуванні нових членів.

На тім кінчу свій звіт та зазначу, що хоч у минулому році наш орґанізаційний успіх не був такий значний як у попередному році, то все таки, збільшивши Союз на 1,387 членів, ми можемо сказати, що рік 1941 був успішний для нашої орґанізації. Цей успіх ми осягнули завдяки ревній праці невеликого числа відділових урядників та кількох постійних орґанізаторів. І тим працівникам належиться від нас усіх головних урядників щира дяка.

ЗВІТ ГОЛОВНОГО КАСІЄРА Р. СЛОБОДЯНА ЗА 1941 РІК.

Вп. Головні Урядники:

Річний звіт з фінансової господарки є зладжений зі загальних замкнень цілорічного обороту приходів і розходів. Бо коли мова про місячні приходи й розходи, то звіт з них був проголошуваний кожного місяця в орґані У. Н. Союзу. Таксамо я не подаю в цьому звіті тих позицій, і не згадую про такі справи, що є обняті звітом головної контрольної комісії.

ANNUAL STATEMENT OF UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, 1941

	Mortuary Fund	Disability Fund	Miscellaneous Trust Funds (Nat'l, Orph's, Concord	Juvenile Mortuary Fund	Expense Fund	Totals
Balance from Previous Year	**$4,826,112.93**	**$82,237.39**	**$212,849.00**	**$383,190.85**	**$421,776.87**	**$5,926,167.04**

Income from January 1, 1941 to December 31, 1941.

	Mortuary Fund	Disability Fund	Miscellaneous Trust Funds	Juvenile Mortuary Fund	Expense Fund	Totals
Payments received from members during first 12 months of benefit protection of which all or a part is used for expense*	522,438.22	—		27,887.08	134,920.46	685,245.76
All other payments or premiums received from members*	10,255.50	27,226.72			33,200.89	70,683.11
Total Payments received	532,693.72	27,226.72		27,887.08	168,121.35	755,928.87
Membership fees actually received			6,806.68			6,806.68
Net amount received from members	532,693.72	27,226.72	6,806.68	27,887.08	168,121.35	762,735.55
Gross interest on mortgage loans	52,599.03	1,653.57	2,463.31	5,646.59	3,472.02	65,834.52
Gross interest on bonds $68,871.08, less $1,408.16	59,103.54	772.68	620.39	5,566.47	1,399.84	67,462.92
Gross interest on liens and loans on certificates of members	30,286.86			2.49		30,289.35
Gross interest on deposits in trust companies and banks	281.60	11.15		27.65	329.08	649.48
Gross interest from all other sources			78.48			78.48
Gross income from society's property, including $8,500.00 for society's occupancy of its own building	141,247.78	1,079.20	8,246.68	8,068.31	3,069.40	161,711.37
Total income from investments	283,518.81	3,516.60	11,408.86	19,311.51	8,270.34	326,026.12
Sale of lodge supplies					41.55	41.55
Grants returned to National Fund			377.23			377.23
Orphans Fund			8,459.59			8,459.59
Profit on Canadian Exchange	69.59					69.59
Gross profit on sale or maturity of ledger assets, viz:						
(a) Real Estate	1,063.10					1,063.10
(b) Bonds	22,516.78		242.95	1,125.15		23,884.88
Total Income	**839,862.00**	**30,743.32**	**27,295.31**	**48,323.74**	**176,433.24**	**1,122,657.61**
Amounts carried forward	**$5,665,974.93**	**$112,980.71**	**$240,144.31**	**$431,514.59**	**$598,210.11**	**$7,048,824.65**

(Дальше буде).